

Juryrapport NSV-dissertatieprijs 2023

Uitgesproken op 23 november 2023 door professor Aafke Komter

Zeven universiteiten, zeven proefschriften, een waaier aan interessante onderwerpen en zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden in diverse combinaties: van geavanceerde netwerkanalyses en computersimulaties, tot Q-sort interviews, vignettes en diepte-interviews. Voor de jury, bestaande uit Pauline Meurs, Paul Schnabel en Aafke Komter, was het niet eenvoudig kiezen uit dit gevarieerde aanbod. Toch kwam er uiteindelijk één proefschrift bovendrijven omdat daarin een intrigerende sociologische paradox centraal stond: een ogenschijnlijke tegenstrijdigheid, die bij nadere sociologische analyse toch hout blijkt te snijden en wél goed verklaarbaar is. Dat proefschrift heet *‘Puzzling pathways; The integration paradox among migrants in Western Europe’*, en de auteur is Nella Geurts van de Radboud Universiteit Nijmegen.

Vaak wordt gedacht dat goed geïntegreerde migranten, dus migranten met een hogere opleiding en een baan, zich meer thuis voelen in het land van aankomst dan migranten die minder ‘structureel geïntegreerd’ zijn. Het zou voor migranten met een hogere sociaaleconomische positie gemakkelijker zijn om zich geaccepteerd te voelen, contact te hebben met Nederlanders, Nederlands te spreken en zich daarom thuis te voelen. Ook in beleid ten aanzien van migranten wordt vaak van deze veronderstelling uitgegaan. Maar – en dit is de paradox – uit onderzoek blijkt dat zowel migranten van de eerste generatie als jongere generaties migranten met zo’n hogere sociaal-economische achtergrond zich juist *minder* emotioneel verbonden voelen met het West-Europese land waarnaar ze gemigreerd zijn, dan migranten met een lagere status. Nella Geurts wil in haar proefschrift de diverse puzzelstukjes van deze ‘integratieparadox’ bij elkaar leggen om dit merkwaardige verschijnsel beter te kunnen begrijpen.

Ze past theorieën en inzichten uit verschillende disciplines toe, en combineert surveydata van migranten uit diverse herkomstlanden met interviewgegevens van 32 hoog opgeleide Turkse Nederlanders in een zogeheten ‘geneste analyse’. Door middel van deze onderzoeksstrategie wil ze zowel algemene patronen als onderliggende mechanismen van de integratieparadox aan het licht brengen.

Uit haar analyses komt een reeks van verklaringen naar voren die elk een stukje van de puzzel verhelderen. Zo blijkt niet alleen de positie in het aankomstland, maar ook de situatie voorafgaand aan de migratie een belangrijke rol te spelen; migranten die in het herkomstland een hogere opleidingsniveau hadden behaald, ervaren vaak minder emotionele verbondenheid met het aankomstland. En ook als migranten een ‘kosmopolitische wereldvisie’ hebben, voelen ze vaak geen specifieke verbondenheid met het land van residentie. Ook het hebben van te hoge verwachtingen voorafgaand aan de migratie kan tot teleurstelling in het land van aankomst leiden.

Dit proefschrift heeft naar het oordeel van de jury een aantal bijzondere kwaliteiten die de toekenning van de NSV-prijs aan Nella Geurts rechtvaardigen.

Allereerst geeft ze blijk van een uitstekende kennis van relevant onderzoek en theorie. Op grond hiervan stelt ze nieuwe vragen waarmee ze onduidelijkheden uit de bestaande literatuur weet op te helderen.

Ten tweede legt ze met haar zorgvuldige empirische onderzoek een veelheid van verklaringen bloot, die tezamen de puzzelstukjes vormen voor een beter begrip van de integratieparadox.

Een derde verdienste is de voortreffelijke manier waarop ze de resultaten van haar kwalitatieve interviews combineert met de survey-gegevens. Het is een fraai voorbeeld van de meerwaarde van een ‘geneste analyse’: de kwalitatieve resultaten maken een genuanceerdere en meer gedifferentieerde interpretatie van de vaak wat ‘plattere’ survey-resultaten mogelijk.

Ten vierde is het proefschrift uitstekend geschreven en heeft het een mooie cumulatieve opbouw, waarbij elk hoofdstuk voortbouwt op de verworven inzichten uit het voorafgaande.

Ten slotte gaat het hier om een maatschappelijk relevante vraag. Geurts genuanceerde antwoord daarop kan bijdragen aan de bijsturing van de onderliggende aannames achter politiek beleid met betrekking tot de integratie van migranten.

De jury kent daarom met veel plezier de prijs toe aan Nella Geurts, en wil haar – en ook haar (co)promotoren Marcel Lubbers, Tine Davids en Niels Spierings – daarmee van harte feliciteren.